

Становище

от проф. дфн Амелия Личева за дисертационния труд на Сони Агоп
Бохосян

на тема: **ИЗМЕРЕНИЯ НА САМОТАТА В ДРАМАТУРГИЯТА
НА ЖАЙМЕ САЛАЗАР САМПАЙО**

за присъждане на образователна и научна степен „доктор“

Област на висше образование 2. Хуманитарни науки

Професионално направление 2.1. Филология

Научна специалност Литература на народите на Европа, Америка,
Африка, Азия и Австралия

(Португалска литература, XX – XXI в.)

Научен ръководител: проф. д-р Яна Андреева

Докторантката Сони Бохосян изпълнява Националните минимални изисквания за степента и дори ги надхвърля. Самият дисертационен труд е издържан по всички правила за изготвянето на подобен текст и покрива критериите за научност и защитимост. Библиографията е солидна, а авторефератът коректно предава съдържанието и приносите на работата.

Избраната тема е оригинална, доколкото е слабо разработвана в рамките и на португалското литературознание, а и в български контекст. Може да се каже, че това е първо изследване у нас, което запознава с драматургичното творчество на един от най-значимите съвременни португалски драматурзи – Жайме Салазар Сампайо. В

българската литературоведска традиция театърът на абсурда с неговите френски и английски представители е относително добре познат – има някои изследвания, множество постановки. Не е такъв случаят обаче с португалския абсурдизъм и в това отношение дисертацията разширява представите ни за този тип театър, като запознава със спецификите при избрания автор, и малко по-конкретно – с португалския принос. Нещо повече, тъй като говорим за драматург, който пише и в началото на настоящия век, през пиесите на Жайме Салазар Сампайо можем да проследим модификациите в интерпретацията на абсурда, провокирани от съвременността.

Фокус на дисертацията е тематичният принцип, който търси проявленията на самотата в езика, през връзките ѝ с времето и пространството, на ниво структуриране на пиесите и пр. Подобен подход позволява задълбочен и много детайлен поглед към творчеството на Жайме Салазар Сампайо. Изведени са паралели със световни писатели, които тематизират самотата, като при продължаване на работата по тази тема бих препоръчала по сравнение и с автори като Метерлинк, Кафка, Сартър, както и Бекет, Йонеско и Пинтър, защото това допълнително ще уплътни визията за абсурда в литературата на XX в.

Нещо, което за мен е много важно, е теоретизирането на тематичния принцип. И го откроявам не само с оглед на тази дисертация, но и защото синтезирането на вижданията по отношение на дефинирането

на темата в литературознанието, а и по-общо – връзките между тема и мотив, са сред дефицитите в българското литературознание. Дисертантката е посочила българските изследвания, но нейния преглед на идеите и теориите на Клейтън Хамилтън, Борис Томашевски, Нортръп Фрай, Реймон Трусон, на структуралистите и семиотиците, би могъл да подпомогне и учители, и ученици в прецизирането на терминологията, доколкото българското училищно образование по БЕЛ стъпва изцяло на тематичния принцип. Така че в това виждам един неосъзнат, но много съществен принос на тази дисертация.

И като говоря за теорията в дисертацията, не мога да не отбележа нещо, което рядко се прави в подобни трудове и което е много похвално – и по отношение на тематологията, както отбелязах, и по отношение на философския и социологическия прочит на самотата, Сони Бохосян представя не само водещите световни теории, но и изключително прецизно и подробно синтезира българските изследвания. И по този начин прокарва нишки между световната и родната хуманитаристика.

В заключение. Споменахме, че изследването на Сони Бохосян е първо цялостно изследване на темата за самотата в драматургията на Жайме Салазар Сампайо, което запълва съществуваща празнина в лузофонската и българската литературна критика. В него интердисциплинарността – прилагането на литературоведски, философски, психологически и социологически подходи за цялостен анализ на темата за самотата, е съчетано с опити за «близко четене»,

които много детайлно и прецизно се вглеждат в текстовете и издават способността на авторката да чете задълбочено и да прави оригинални интерпретации.

Изхождайки от всичко казано дотук, от демонстрираната прецизност и от уменията да се анализира и да мотивират изводи, като се удържа съотношението текст-контекст, убедено давам своя глас за присъждане на Сони Бохосян на образователна и научна степен „доктор“ в Професионално направление 2.1. Филология, Научна специалност Литература на народите на Европа, Америка, Африка, Азия и Австралия (Португалска литература, XX – XXI в.)

Проф. д-рн Амелия Личева